

До спеціалізованої вченої ради
ДФ 70.895.059 у Хмельницькому
університеті управління та права
імені Леоніда Юзькова

РЕЦЕНЗІЯ

**кандидата юридичних наук, доцента ГАЛУС Олени Олександрівни на
дисертацію ВЖЕШНЕВСЬКОЇ Оксани Миколаївни на тему
«Адміністративно-правові засади забезпечення цифровізації діяльності
органів публічної адміністрації в Україні», подану на здобуття ступеня
доктора філософії в галузі знань 08 «Право»
за спеціальністю 081 «Право»**

Аналіз змісту дисертаційної роботи Оксани ВЖЕШНЕВСЬКОЇ свідчить, що дослідження присвячено розгляду низки важливих та актуальних питань щодо адміністративно-правових засад забезпечення цифровізації діяльності органів публічної адміністрації в Україні. Одним із головних завдань у сфері реформування публічного адміністрування є цифровізація такої сфери. Незважаючи на прийняття значної кількості нормативно-правових актів, які визначають: повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері цифровізації, стратегію цифрової трансформації органів публічного адміністрування, адміністративно-правові засоби цифровізації залишається на неналежному рівні. Особливої актуальності дослідження набуває в контексті воєнного стану в Україні, що супроводжується руйнуванням цифрової інфраструктури та необхідністю її відновлення, а також потребою в подоланні цифрової нерівності між різними регіонами країни. Вказане обумовлює необхідність та своєчасність запропонованої Оксаною ВЖЕШНЕВСЬКОЮ теми дисертаційного дослідження.

Перший розділ дисертації авторка присвятила аналізу теоретико-правових підходів до визначення цифровізації як засобу трансформаційних змін у державному управлінні, становленню та розвитку впровадження

цифрових технологій в діяльність органів публічної адміністрації, поняттю та ознакам цифровізації як правової категорії.

Авторка виокремила організаційно-технічні та правові проблеми у сфері цифрової трансформації публічного адміністрування. Зазначила, що організаційно-технічна складова визначена на рівні програмних документів та стратегій цифровізації як всього механізму публічного адміністрування, так і окремих органів публічної влади. Виходячи з наявності значної кількості декларативних, відсильних норм у спеціальних законах щодо механізму контролю за наданням електронних публічних послуг, веденням публічних електронних реєстрів, координації діяльності органів публічної адміністрації та заходів юридичної відповідальності, дисертантка зазначила про доцільність розробки та прийняття підзаконних нормативно-правових актів для виконання положень законів у частині впровадження єдиних стандартів та критеріїв моніторингу публічних електронних реєстрів (щодо платформ для розгортання та супроводу таких реєстрів, ІКТ, захисту персональних даних), забезпечення координації між органами публічного адміністрування при використанні цифрових ІКТ.

Як елемент наукової новизни дисертантка дослідила категоріально-понятійний апарат, зокрема конкретизувала ознаки цифровізації (універсальний характер; впровадження інноваційних цифрових технологій у всі сфери суспільної діяльності, у тому числі і у правову систему; автоматизація правових та адміністративних процесів; інформаційна кібербезпека; цифрова грамотність та доступність).

У другому розділі роботи авторка дослідила структуру та повноваження суб'єктів забезпечення цифровізації в діяльності органів публічної адміністрації та адміністративно-правові засоби забезпечення цифровізації в діяльності органів публічної адміністрації. Дисертанткою запропоновано класифікацію системи суб'єктів забезпечення цифровізації публічного урядування на суб'єктів загальної та спеціальної компетенції. На основі структурного аналізу повноважень Мінцифри та їх систематизації на

нормотворчі, регуляторні, дозвоільні, сервісні, технічні, організаційно-господарські, запропоновано їх оптимізацію шляхом делегування низки сервісних повноважень зі створення та обслуговування державних електронних реєстрів до відповідних служб за сферою використання відповідного реєстру або саморегульованих організацій; організаційно-господарських повноважень - до Міністерства економіки України. Запропоновано впровадити інституцію параюристів у формі: громадських радників при органах державної влади, місцевого самоврядування; юридичних клінік при закладах вищої освіти для правового виховання та навчання цифровій грамотності громадян.

Третій розділ присвячений аналізу та узагальненню зарубіжного досвіду забезпечення цифровізації в діяльності органів публічної адміністрації та розробці пропозицій з удосконалення законодавства у сфері забезпечення цифровізації в діяльності органів публічної адміністрації. На основі порівняльно-правового аналізу дисертанткою виявлено різні підходи до цифрового урядування: вузький підхід, характерний для країн континентальної Європи, та широкий підхід, притаманний країнам загального права. Заслужують на підтримку пропозиції авторки щодо внесення змін до законодавства, зокрема щодо міжнародного співробітництва в сфері цифровізації, розробки Концепції цифровізації публічного управління, кодифікації законодавства шляхом прийняття Цифрового кодексу України, створення єдиних стандартів ведення публічних електронних реєстрів. Зокрема, дисертанткою запропоновано структуру Цифрового кодексу України з включенням в нього розділів про електронні комунікації, радіочастотний ресурс, цифровізацію, електронний документообіг, електронні довірчі послуги, публічні послуги, доступ до інформації, медіа, цифрове урядування, цифрову економіку та кібербезпеку; розроблено конкретні пропозиції щодо внесення змін до Закону України «Про Кабінет Міністрів України» в частині повноважень Кабінету Міністрів

України у сфері цифровізації та до Закону України «Про державну службу» щодо підвищення цифрової компетентності державних службовців.

Дисертаційне дослідження має логічну структуру та послідовно розкриває поставлені завдання. Авторка ґрунтовно досліджує теоретичні аспекти цифровізації публічного адміністрування, аналізує нормативно-правову базу та міжнародний досвід.

Важливим аспектом дослідження є аналіз проблем взаємодії між відкритістю органів публічного адміністрування та забезпеченням інформаційної безпеки, захистом персональних даних. Авторка справедливо зазначає про необхідність знаходження балансу між цими протилежними тенденціями.

Підтримуючи високий теоретичний рівень роботи, її прикладне значення, слід відзначити, що це не виключає критичного підходу до окремих позицій дисертантки. Зокрема:

1. У дослідженні запропоновано передати частину повноважень Міністерства цифрової трансформації України іншим органам публічного управління та саморегульованим організаціям, проте недостатньо уваги приділено механізму такого перерозподілу та потенційним ризикам.

2. Авторка справедливо зазначає про необхідність підвищення цифрової грамотності як державних службовців, так і громадян, проте недостатньо розкрито конкретні механізми та інструменти такого навчання.

Викладені вище міркування викликані науковим інтересом до дисертаційного дослідження, новизною та актуальністю питань, що підняті авторкою, а зазначені зауваження у своїй більшості мають дискусійний характер і тому суттєво не можуть вплинути на позитивну оцінку дисертації в цілому.

Таким чином, дисертаційна робота ВЖЕШНЕВСЬКОЇ Оксани Миколаївни на тему «Адміністративно-правові засади забезпечення цифровізації діяльності органів публічної адміністрації в Україні», яка підготовлена за спеціальністю 081 «Право», відповідає вимогам наказу

Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:

Завідувач кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
Хмельницького університету управління
та права імені Леоніда Юзькова,
кандидат юридичних наук, доцент

Олена ГАЛУС